

Berin Çanlı - Özgürlüğünden Yoksun Gençlerle Dayanışma Derneği (ÖZ-GE DER)

20 Kasım 1959'da Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen ve açıklanan on ilkelik Çocuk Hakları Bildirgesi'nin yıldönümü. Bültenimiz iki ayda bir yayımlandığı için tarihi kaçırdık, çok gecikmeden Şubat sayımızı bu konuya ayıralım istedik. Bu sayıda sizlere tanıtacağımız aktivist, yıllarını çocuk haklarına, hatta daha özel olarak 'suç' ve 'ceza' ile tanışmış, özgürlüğünden yoksun çocukların ihtiyaçlarını karşılama ve onların toplumsal yaşama uyum sağlamalarına destek olmaya adanmış Berin Çanlı. Kamu ve özel sektördeki çalışmalarının yanı sıra ilk sivil toplum deneyimi 19 yaşında, Türkiye Kadınlar Konseyi ve ardından Ankara Mogan Lions Kulübü Derneği ile başlayan Çanlı, KA-DER'in ilk üyelerinden. Ankara'da, Altındağ Belediyesi işbirliği ile kurulan Kadın Sığınma Evi'nin kuruluş çalışmalarına destek veren, işitme ve görme engelliler ile ilgili çeşitli projelerde yer alan Berin Çanlı, tahliye sonrası çocukların barınmaları ve eğitimlerini sürdürmeleri amacıyla STK-Adalet Bakanlığı işbirliğiyle açılan bir okulun kuruluşuyla birlikte, yoğun bir şekilde suça itilen çocuk ve gençler alanında çalışma yapmaya başladı. Çanlı, 1995-1998 yılları arasında Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı'nın ve Dostlar Dayanışma Derneği'nin Ankara şubelerinin kurucu üyeliğini ve başkanlığını yaptı. Çocuk Ergen Danışma Dayanışma Merkezi'nin (ÇEDAM) kurulmasına da destek olan Çanlı, 1999 yılında kurucuları arasında yer aldığı Öz-Ge Der'in şu an yönetim kurulu başkanlığını sürdürüyor ve Ankara Valiliği İnsan Hakları İl Kurulu'nda üye olarak derneğini temsil ediyor.

Çocukların en çok kim tarafından ve hangi konularda hakları ihlal ediliyor?

Çocukların çocuk hakları sözleşmesinde yer alan yaşam, sağlıklı beslenme, eğitim gibi temel hakları öncelikle aileleri, bazen öğretmenleri, toplum ve devlet tarafından ihlal ediliyor. Ayrıca, çocuğa yönelik şiddetin sık görüldüğü ülkemizde dayak doğal bir terbiye etme yöntemi olarak hem aile hem öğretmenler hem de toplum tarafından benimsenmiş durumda. Birçok çocuk ucuz işgücü olarak dışarıda çalıştırılıyor, aile bütçesine katkı sağlama sorumluluğunu taşıyor. Bu çocukların çoğunun eğitimlerini sürdürme olanağı yok. Ayrıca yasalara aykırı olarak zor ve riskli koşullarda, sosyal güvenlikleri olmadan çalıştırılıyorlar. Devlet ise bu konuda teşvik edici bir tutum izliyor. Yapılan son yasa değişikliği ile çalıştıran işverenlere verilen cezalar hafifletildi.

yasalara aykırı şekilde çocuk

Türkiye çocuk hakları konusunda bir aşama kaydetmiş sayılır mı?

Türkiye çocuk hakları alanında son yıllarda, özellikle de AB süreciyle birlikte hızlı bir aşama kaydetti. Yürürlüğe giren çeşitli yasalarda bazı eksiklikler olmakla birlikte, önemli gelişmeler oldu. Ayrıca, çocuk haklarıyla ilgili çalışmalar sürdüren kamu kuruluşları ve STK'lar yine bu dönemde işbirliği yapmaya başladı ve konuyla ilgili etkinlikler, eğitimler yoğunlaştı.

Tüm bu gelişmelere rağmen, henüz çocuk hakları konusunda varılması gereken noktadan uzağız. Bebeklik döneminden ergenliğin sonuna kadar her dönemde çocuk hakları uygulamaları yetersiz kalıyor. Bebek ölüm oranı hala yüksek. Ana-çocuk sağlığına ilişkin gelişmeler henüz istenilen düzeye ulaşmadı. Okuma yazma oranları giderek artsa da yüzde yüz okullaşma sağlanamadı. Nüfusa kayıtlı olmayan çocuk sayısı azımsanamayacak kadar yüksek. Yapılan son çalışmaların önemli katkısı olmakla birlikte, özellikle kız çocuklarının

okula gitme oranları erkeklerin çok gerisinde. Kız çocuklarının eğitim hakları engellendiği sürece, bilinçsiz anneler yetismeye devam ediyor. Engelli çocuklarımızın da eğitilmeleri önünde büyük engeller var. Gençlerin istihdam edilmesine yönelik ciddi sorunlar var. İlk kez iş başvuracaklar işsizlik ödeneğinden yararlanamıyor.

Çocuk hakları alanında çalışan örgütlerin birbiriyle diyalogu nasıl?

Bu alanda çalışan derneklerin yine 2000'li yıllara kadar birbirleriyle diyalogları oldukça zayıftı. Kadın hakları alanında çalışan derneklere nazaran birbirleriyle iletişimleri hala yeterli değil. Ankara'da 2007 yılında kuruluşu gerçekleştirilen Çocuk Hakları Platformu bu diyalogun güçlendirilmesinde güzel bir örnek oldu. Sekiz STK'dan oluşan platform üyelerinin birbirleriyle işbirliği ve iletişimleri güçlü, verimli çalışmalar yapıyoruz. Bizler, ortak bir dil etrafında, çocuk haklarının uygulanması amacıyla birleşemediğimiz sürece, politika üretmede ve uygulamaların izlenmesinde de aktif ve verimli bir şekilde yer alamayız.

Siz neden çocuk alanını seçtiniz?

Öncelikle çocuklara olan sevgim ve suça itilen çocuklar alanında yapılan çalışmaların yetersiz olması bu alanda çalışmaya başlamama neden oldu. Çocuk, bizim kültürümüzün "yumuşak karnı"dır. Ancak söz konusu suça itilen çocuk ve gençlerimiz olunca, onların çocuk olduklarını unutmama ve olanları medyanın ifadesiyle "tinerci dehşeti" olarak görme eğilimindeyiz. Bu çocukların suç ile karşılaşmalarına kadar olan süreçte yaşadıkları olumsuzlukları, birçok haklarının ihlal edildiği ve suçla karşılaştıktan sonra da damgalanıp toplum eliyle dışlandıkları gerçeği hep gözden kaçıyor. Toplum olarak bu çocuklara karşı bakış açısının olumsuz olması, onların aynı zamanda mağdur olduklarının ve bizlerin bu çocuklara karşı bireysel sorumluluklarımızın olduğunun unutulması, beni gönüllülerin az olduğu bu alanda çalışmaya yönlendirdi.

Bu alanda çalışmak diğer alanlardan farklı olarak size nasıl bir bakış açısı kazandırdı?

Bu alanda çalışmanın öncelikle donanımımı arttırma, kendimi geliştirme ve insanları daha iyi tanıma konularında bana büyük katkısı oldu. Özellikle gençlerle çalışmanın insan ruhunu hep genç tuttuğunu, enerjisini arttırdığını söyleyebilirim. Ayrıca manevi olarak da bana huzur verdiği inaniyorum. Sivil toplum çalışmalarının bireysel gelişime en büyük katkısının birlikte hareket edebilme yeteneğini geliştirmesi, ekip çalışmasını öğretmesi olduğuna inaniyorum.

Adres: Ahmet Rasim Sokak, No: 27

Çankaya 06550 Ankara

Tel: +90 (312) 443 04 83

Faks: +90 (312) 443 01 71

E-posta: ozgeder@ozgeder.org.tr

web: <http://www.ozgeder.org.tr>